

Стахурська В.П.

БІОЛОГІЯ

Зошит
для лабораторних і практичних робіт
та оперативного тематичного тестового
контролю знань
9 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

Богдан

УДК 58(076.1)
ББК 28.5я72
С11

Стахурська В.П.

С11 Біологія. Зошит для лабораторних і практичних робіт та оперативного тематичного тестового контролю знань. 9 клас / В.П. Стахурська — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2012. — 152 с.

ISBN 978-966-10-2513-3

Пропоноване видання містить лабораторні та практичні роботи, перебачені чинною навчальною програмою Міністерства освіти і науки України з біології для учнів 9-го класу, а також тестові завдання різного рівня складності для оперативного контролю знань.

Мета посібника — залучити учнів до активного самостійного навчання та узагальнення вивченого матеріалу.

Для учнів загальноосвітніх навчальних закладів, учителів біології, студентів вищих педагогічних закладів.

УДК 58(076.1)
ББК 28.5я72
С11

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

ISBN 978-966-10-2513-3

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2012

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА №1

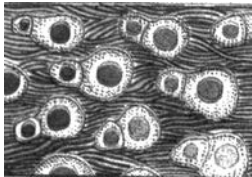
Тема. Мікроскопічна будова кісткової, хрящової та м'язової тканин.

Мета: вивчити особливості мікроскопічної будови та різноманіття сполучних і м'язових тканин.

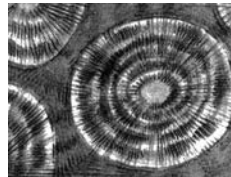
Обладнання та матеріали: мікропрепарати хрящової, кісткової та м'язових тканин, мікроскопи, таблиця “Мікроскопічна будова тваринних тканин”, підручник.

Хід роботи

1. Розгляньте під мікроскопом готові мікропрепарати різних видів сполучної тканини: кісткової та хрящової. Знайдіть ядро, цитоплазму, мембрану, міжклітинну речовину. Зверніть увагу на співвідношення клітин та міжклітинної речовини, на форму клітин.
2. Порівняйте побачене з малюнком. Позначте структурні компоненти цифрами.

Хрящова тканина

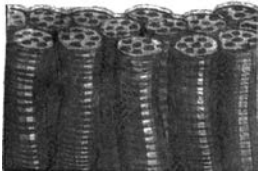

Кісткова тканина

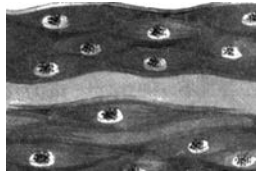
Сполучні тканини

1. Ядро.
 2. Цитоплазма.
 3. Мембрана.
 4. Міжклітинна речовина.
3. Розгляньте за допомогою мікроскопа готові мікропрепарати різних видів м'язової тканини: посмугованої, посмугованої серцевої, непосмугованої. Знайдіть ядро, цитоплазму, мембрану, міофібрили. Зверніть увагу на форму клітин, кількість ядер, розташування міофібрил.

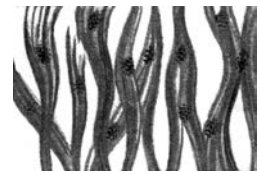
4. Порівняйте побачене з малюнком. Позначте структурні компоненти клітин цифрами.

Посмугована
скелетна

Непосмугована

Посмугована серцева

М'язові тканини

1. Ядро.
2. Цитоплазма.
3. Мембрана.
4. Міофібрили.

5. Заповніть таблицю.

<i>Назва тканини</i>	<i>Будова</i>	<i>Функція</i>	<i>Розташування в організмі</i>

II ВАРІАНТ

I. Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

А Б В Г

1. Динамічним стереотипом називається:

- А) сукупність рефлексів, які забезпечують різні форми взаємозв'язку організму з навколишнім середовищем;
- Б) комплекс безумовно-рефлекторних актів, що регулюють виконання вроджених програм поведінки людини;
- В) закріплена в часі сукупність умовних і безумовних рефлексів;
- Г) механізм виникнення і гальмування вроджених форм поведінки організму.

2. Вкажіть, скільки сигнальних систем дійсності є у людини:

- А) 1;
- Б) 2;
- В) 3;
- Г) 4.

А Б В Г

3. Визначте приклади прояву свідомості: 1) вирішення завдань на додавання чисел; 2) вивчення віршів; 3) використання палки мавпою для захисту; 4) добування їжі білкою; 5) уміння працювати на комп'ютері:

- А) 2, 4, 5;
- Б) 1, 2, 3;
- В) 1, 2, 5;
- Г) 1, 5.

А Б В Г

4. Особливостями першої сигнальної системи є:

- А) її центрів немає в корі великих півкуль;
- Б) подразником є слово;
- В) подразники — конкретні сигнали зовнішнього середовища;
- Г) характерна для тварин.

А Б В Г

5. Вищими функціями мозку людини є:

- А) адаптація до умов навколишнього середовища;
- Б) свідомість і абстрактне мислення;
- В) регуляція функцій організму;
- Г) вироблення безумовних рефлексів.

А Б В Г

6. Характер — це:

- А) закріплена в часі послідовність умовних і безумовних подразників;
- Б) комплекс безумовно-рефлекторних актів, що регулюють виконання вроджених програм поведінки людини;
- В) механізми виникнення і гальмування вроджених форм поведінки організму;
- Г) сукупність відносно сталих психологічних рис людини, які проявляються у різних сферах її діяльності.

А Б В Г

7. Типові для людини дії або особливості поведінки, які стали її потребою, — це:
 А) навички; Б) звички; А Б В Г
 В) сприйняття; Г) інстинкти.
8. Важливою функцією мови є:
 А) узагальнення і абстрактне мислення;
 Б) означення конкретних предметів; А Б В Г
 В) вираження емоцій;
 Г) вираження почуттів.
9. Слабка сила нервових процесів характерна для людей з типом темпераменту:
 А) сангвінічним; Б) холеричним; А Б В Г
 В) меланхолічним; Г) флегматичним.
10. Здатність людини швидко досягати успіхів у багатьох видах діяльності називають:
 А) загальною обдарованістю; Б) схильністю; А Б В Г
 В) спеціальною обдарованістю; Г) темпераментом.
11. Зазначте, як негативні емоції впливають на людину:
 А) підвищують обмін речовин;
 Б) гальмують обмін речовин; А Б В Г
 В) знижують розумову і фізичну працездатність;
 Г) стимулюють активність, спрямовуючи її на подолання перешкод.
12. Свідомість може розвиватися:
 А) за межами суспільних стосунків між людьми;
 Б) лише у суспільстві;
 В) сама по собі;
 Г) під впливом інших людей. А Б В Г
13. Навички добре плавати формуються завдяки:
 А) постійному тренуванню певних дій;
 Б) знанню тих чи інших дій;
 В) виникненню системи послідовних стабільних умовних рефлексів;
 Г) уникненню тренувань. А Б В Г
14. Вкажіть ознаки, якими характеризуються властивості вищої нервової діяльності, характерні для холеричного типу темпераменту:
 А) сильна, інертна, врівноважена;
 Б) сильна, рухлива, нерівноважена;
 В) сильна, рухлива, врівноважена;
 Г) слабка, нерівноважена. А Б В Г

ЗМІСТ

Лабораторна робота № 1.....	3
Лабораторна робота № 2.....	6
Практична робота № 1.....	8
Лабораторна робота № 3.....	10
Практична робота № 2.....	12
Практична робота № 3.....	15
Практична робота № 4.....	17
Лабораторна робота № 4.....	20
Практична робота № 5.....	21
Практична робота № 6.....	24
Лабораторна робота № 5.....	29
Практична робота № 7.....	32
Лабораторна робота № 6.....	34
Лабораторна робота № 7.....	37
Лабораторна робота № 8.....	38
Лабораторна робота № 9.....	40
Лабораторна робота № 10.....	42
Практична робота № 8.....	44
Практична робота № 9.....	48
Практична робота № 10.....	50

ТЕСТ–КОНТРОЛЬ

Вступ. Організм людини як біологічна система.....	53
I варіант.....	53
II варіант.....	57
Опора і рух.....	61
I варіант.....	61
II варіант.....	65
Кров і лімфа. Кровообіг і лімфообіг.....	69
I варіант.....	69
II варіант.....	73

Дихання	77
I варіант	77
II варіант	81
Харчування і травлення	85
I варіант	85
II варіант	89
Терморегуляція. Виділення	93
I варіант	93
II варіант	97
Ендокринна регуляція функцій	101
I варіант	101
II варіант	105
Розмноження та розвиток людини	109
I варіант	109
II варіант	113
Нервова регуляція функцій організму людини	117
I варіант	117
II варіант	121
Сприйняття інформації нервовою системою. Сенсорні системи	125
I варіант	125
II варіант	129
Формування поведінки і психіки людини	133
I варіант	133
II варіант	137
Мислення і свідомість	141
I варіант	141
II варіант	145

Навчальне видання

Стахурська Віра Павлівна

БІОЛОГІЯ

Зошит для лабораторних і практичних робіт
та оперативного тематичного тестового контролю знань
9 клас

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Антоніна Павліченко*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Івана Бліща*

Підписано до друку 13.03.2012. Формат 70x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Bookman. Умовн. друк. арк. 10,36. Умовн. фарбо-відб. 10,36.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34 а, м.Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 43-00-46; 25-18-09
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-2513-3

9 789661 025133